

Слава про багатство звірів і дичини, про спритність запорозьких лисичників приваблювала в Запоріжжя багато мисливців з України та Польщі.

Птахоловство у запорозьких козаків було менш розвинутим, ніж мисливство; в усякому разі, воно не було предметом торгівлі й промислу в їхніх краях, а коли хто й вирушав у степ стріляти дичину, то робив це лише в крайньому випадку, коли не мав ніякої іншої їжі, зокрема рибної, для харчування.

Перелік використаної літератури

1. Гуслистый К.Г. Вопросы истории Украины и этнического развития украинского народа. К., 1963. -262 с.
2. Наулко В.І. та ін. Культура і обут населення України. К.: Либідь, 1998. – 167 с.
3. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків / Пер. з рос. І.І. Сварника. - Львів: Світ, 1990. - 319 с.

УДК 378.016:687.016]:39

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЕТНОДИЗАЙНУ НА ЗАНЯТТЯХ З МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

Самчук Ілона Анатоліївна, Теремецька Анна Сергіївна
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. Досліджено потенціал етнотрансформованого дизайну в освітньому процесі підготовки фахівців в галузі легкої промисловості при вивченні дизайну одягу. Звернення до етнічних образів та національних традицій під час моделювання та художнього проектування одягу формують в учні навички стилізації та трансформації елементів етнотрансформованого дизайну в композиції сучасного модного одягу.

Ключові слова: етнотрансформований дизайн, професійна освіта, моделювання та художнє проектування одягу, стилізація національних мотивів в сучасному одязі.

Елементи етнотрансформованого дизайну складають невичерпне джерело творчості, тому залучення студентів до вивчення етнотрадицій сприяє формуванню творчого потенціалу майбутніх фахівців та національно-патріотичному вихованню сучасної молоді. Як показує практика, стилізований одяг в кращих традиціях національного українського вбрання набуває все більшої популярності серед українців. Сучасні модельєри часто використовують образи народного строю, а також окремі елементи етнотрансформованого дизайну в якості оздоблення сучасного модного одягу.

В навчальному процесі звернення до етнотрансформованого дизайну залишається актуальним та має перспективи розвитку професійних навичок зі стилізації композиції костюму. Змістові модулі навчальної дисципліни «Моделювання та художнє оздоблення одягу» переплітаються з етнотрансформованим дизайном як у теоретичній частині інформаційного блоку, так і у практичних роботах студентів. На наш погляд, найбільш ефективним методом оволодіння засобами етнотрансформованого дизайну є органічне поєднання теоретичного та практичного навчання, коли теоретичні знання підкріплюються безпосередньо в процесі творчої практичної діяльності.

Так, при вивченні змістового модуля «Композиція костюму» розкриваються питання орнаменту, колористики, традиційного декору через звернення до традиційного українського

одягу та його елементів. При виконання вправ зі стилізації костюму на основі асоціативного ряду за мотивами предметів побуту часто звертаємо увагу студентів саме на декоративно-ужиткові предмети побуту (керамічні глечики, кухлики, тарілі, рушники, фіранки, скатертини, писанки, ляльки-мотанки тощо).

У процесі опанування методами художнього моделювання та оздоблення одяг, аналізується ансамблевий комплекс національного костюму, його стрій, регіональні особливості, крій, використаний матеріал, а також вивчаються варіанти традиційного оздоблення вишивкою, мережкою, аплікацією, гаптування, декоративного та художнього розпису матеріалів, вишивка бісером та стрічками, валяння тощо. У процесі розробки форми моделей використовуються такі засоби формоутворення, як силует, образна та морфологічна трансформація. Причому силует сучасних моделей одягу може повторювати прямокутний та Х-подібний силует традиційного українського одягу. Так, традиційна українська сорочка може трансформуватися в сучасну сукню або блузку, зберігаючи при цьому традиційний геометричний крій, але трансформувавшись з натільного вбрання в легкий одяг. Традиційний жіночий український поясний одяг – плахта може трансформуватися у спідницю «з запахом», а верхній осінньо-весняний одяг керсетка – у сучасний жакет.

Під час використання елементів етнодизайну в процесі проектування одягу студенти проявляють ініціативність, здатність до самостійного визначення завдань проектування, активне творче ставлення до об'єкту проектування, засноване на внутрішньому спонуканні до винаходу нових ідей та способів вирішення проектних завдань. Студенти також проявляють інтерес, який є конкретною формою прояву спрямованості особистості до дизайнерської діяльності, а також самостійність у визначенні цілей, завдань пізнавальної діяльності, способів її здійснення. Також студенти виявляють оригінальність – будь-який дизайнерський проект повинен містити незвичні, оригінальні елементи, оригінальне декорування. Всі ці якості являють собою показники високого рівня процесу індивідуалізованого навчання.

Завдання практичного блоку поділяються на аудиторні практичні заняття та самостійну роботу студентів, яка виконується під керівництвом або за консультацією викладача. Завдання практичного блоку спрямовані на вдосконалення практичних умінь, зокрема, на вдосконалення художньо-графічних умінь, технологічних прийомів, використовуваних у процесі проектування одягу і виконуються переважно у межах аудиторних занять. Практичні завдання мають частково пошуково-проблемний характер, викликати оптимальні труднощі, вирішення яких визначає понятійно-аналітичний рівень сформованості професійних знань і вмінь та потребує керівництва чи контролю з боку викладача. Завдання підвищеної складності, як правило, мають творчо-пошуковий характер, передбачають досягнення продуктивно-синтетичного рівня сформованості професійних знань і вмінь та потребують лише консультативного втручання з боку викладача при вирішенні творчих робіт студентів.

Вивчення змістових модулів завершується творчою самостійною роботою студентів. На цьому етапі ми надаємо перевагу проектній технології навчання. Адже, до виконання проекту потрібно підходити творчо, переосмислюючи зібрану інформацію; тобто брати за основу загальну образність, де форма, конструктивні особливості, кольорова гамма, фактура матеріалів віддалено будуть нагадувати першоджерело, ненав'язливо вплітаючись у контекст сучасного виробу, привносячи в нього етнічну направленість і національний колорит.

Однією з творчих індивідуальних робіт студентів став творчий проект «Феєрія льону» як оберег українського шитва, де кожна квітка символізує силу і мудрість рідного народу.

Ювілейний шевченківський рік спонукав викладачів та студентів Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка ще раз звернутися до глибин українського народу. Ліричні образи описані у поетичній творчості українського поета Тараса Григоровича Шевченка надихнули студентів факультету технологій та дизайну до створення ескізів моделей жіночого одягу, які базуються на традиційних елементах українського строю, особливостях оздоблення ручною вишивкою деталей одягу. Основним матеріалом для виготовлення моделей став натуральний льон. Сучасне пофарбування тканини дозволило відійти від типової пастельної гами, поставивши акценти з пістрявих тканин. Для декорування

моделей було використано домоткане мереживо, шнур, аксесуари з кераміки та деревини. Більшість моделей колекції «Феєрія льону» оздоблено ручною вишивкою техніками, характерними для Полтавщини. Колекцію «Феєрія льону» неодноразово відзначено на фестивалях на конкурсах України.

Стилізація писанкових мотивів здійснили також студенти факультету технологій та дизайну. В результаті стилізації писанкових форм та символів утворилася колекція одягу «Полтавська писанка». На Фестиваль-конкурс писанок, який проходив на Софіївській площі у місті Києві 2017 року, студенти нашого факультету, підготували величезну писанку, розписану за мотивами стародавньої вишивки золотом. Саме цей конкурс надихнув викладачів і студентів факультету технологій та дизайну на створення оригінальної тематичної колекції одягу з писанковими мотивами, притаманними Полтавщині.

Колоритні писанкові орнаменти, характерні для Полтавщини, студентки трансформували в незабутні ескізи жіночих суконь та костюмів колекції. В кожній моделі прослідковується кольорова гама та символіка певної полтавської писанки. Червоні, білі, жовті та зелені полотна, оздоблені аплікацією та розписом по тканині, підкреслюють чарівність та жіночність і, водночас, відображають народні традиції писанкарства. Довершеність композиційному вирішенню костюмів «Полтавська писанка» додають яскраві головні убори та аксесуари, які також виконані в стилі українського національного одягу.

Залученні студентів до стилізації та трансформації етномотивів, фаціального костюму, традиційної колористики сприяє популяризації народної творчості, дослідженню народних традицій, примноженню надбань національної культури, а також формуванню професійних навичок у студентів з художнього моделювання та дизайну одягу.

Перелік використаної літератури

1. Бердник Т. О., Неклюдова Т. П. Дизайн костюма. Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. 448 с.
2. Жидких Олена, Тригуб Олена Особливості стилізації та трансформації українських етнічних мотивів при створення сучасного одягу *Наукові записки. Серія : Мистецтвознавство*. 2018. № 1. Вип. 38. С. 270-278.
3. Орлова Н. С. Використання системи евристичних методів у процесі художнього проектування одягу. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 329–336.

УДК 373.5.091.39:614]:005.336.2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗІ ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ

Дорошенко Євгенія Володимирівна
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розглядаються психолого-педагогічні особливості формування в учнів 5-9 класів компетентності зі здорового життя. Аналізуються сутність здоров'язбережувальної компетентності, шляхи мотивації школярів до здорового способу життя та інтерактивні методи формування оздоровчих здібностей учнів на уроках хімії.

Ключові слова: здорове життя, компетентність, формування, методи.